

Lyden af stilhed

Den amerikanske komponist John Cage besøgte et lydtæt og lyddæmpet rum på Harvard University. Han ville høre den stilhed, der optog ham som komponist og som tænker. Det overraskede ham dog, at han ikke oplevede fuldstændig stilhed derinde, men i stedet hørte to klare lyde: en dyb tone, som han mente, var lyden af hans blods susen, og en højere tone, som han konkluderede måtte stamme fra hans nervesystem. "Vi kan ikke lave stilhed. Heller ikke selv om vi forsøger", konkluderede han.

Vi kan lukke øjnene, hvis der er noget vi ikke vil se, men vi kan ikke lukke 'ørelågene'. Selv når vi sover, er ørene vågne. Det ved både nybagte forældre og forældre, der venter teenagerens hjemkomst en sen nattetime. Det skyldes, at de dele af hjernen som opfanger og fortolker lyd, er vågne, mens vi sover.

Selv om vi lever i en verden fuld af lyde, lægger vi dog ikke mærke til størstedelen af dem, ifølge lydforsker ved Aarhus Universitet Anette Vandsø*. Og godt for det, for så ville vores hjerne brænde sammen. Vi koncentrerer os om de vigtigste af de mange lyde, der når vores ører, resten udfolder sig ubemærket som et baggrundstæppe af lyde, et 'soundscape'. Den lydlige pendant til ordet 'landskab'.

Når jeg lukker øjnene, åbner ørene og holder inde med at taste på tastaturet kan jeg fra det åbne stuevindue høre fuglene i haven, bilerne på vejen og en svag brummen fra køkkenets opvaskemaskine. Det er mit 'soundscape' denne morgen.

Lyd opstår, fordi luften sættes i bevægelse. Det ydre øre opfanger disse bølger, der strømmer videre ind i øregangene og rammer trommehinden i mellemøret. Trommehinden bliver sat i bevægelse og overfører bevægelserne til det indre øre, hvor små nervefibre registrerer dem og sender dem videre til hjernen i form af nerveimpulser, som vores hjerne oplever som lyd.

"Så når vi overhovedet kan høre noget som helst", skriver Anette Vandsø, "skyldes det altså, at vores ører bliver 'ramt' af bevægelser i luftens molekyler". Den canadiske komponist og forfatter, Raymond Murray har formuleret det poetisk på følgende måde: "At høre er at røre på afstand".

Lørdag den 19. maj kl. 21.00 åbner Klosterkirken dørene for "Tid uden ord"**. Ti timer for at være helt præcis. Ved check-in slukkes mobilen, så ørerne kan åbne sig for stilheden, refleksionen og sanseindtrykkene, der nænsomt serveres af blandt andre Komediehuset og Musikskolen. Stilheden ophæves igen søndag den 20. maj kl. 7.00 med morgenmad og samtale om, hvad stilheden bragte. Hvad hviskede aftenens og nattens 'soundscape' dig i øret.

Af sognepræst Hanne Henriksen

*Anette Vandsø har skrevet 'Lyd' i serien Tænkepauser, Aarhus Universitetsforlag

**Du kan tilmelde dig på Facebook under "Tid uden ord"